

واقعیت شهری جدید

پائول. ای. پترسون

مترجمان:

احمد زنگانه

(عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی)

تاج‌الدین گرمی

(عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی)

حمیدرضا تلخابی

بهاره جانه

انتشارات:

جهاد دانشگاهی واحد استان البرز

(خوارزمی)

چاپ اول

تابستان ۱۳۹۶

عنوان و نام پدیدآور:

واقعیت شهری جدید / ویراستار: پائول ای پترسون؛
مترجمان احمد زنگانه... و دیگران.

مشخصات نشر:

تهران: جهاد دانشگاهی واحد استان البرز (خوارزمی)، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری:

۳۰۷ ص: جدول، نمودار، واژه‌نامه.

شابک:

978-600-7605-43-1 : وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت:

عنوان اصلی: The New Urban Reality, C1985

یادداشت:

مترجمان احمد زنگانه، تاج‌الدین کرمی، حمیدرضا تلخابی، بهاره جانه.

موضوع:

شهرها و شهرستان‌ها -- ایالات متحده - سیاست شهری -- ایالات متحده

موضوع:

Urban Policy - Cities And Towns - United State.

شناسه افزوده:

پترسون، پل ای.، ۱۹۴۰ - م.، ویراستار - Peterson, Paul E.

شناسه افزوده:

زنگانه، احمد، ۱۳۴۵ - مترجم

شناسه افزوده:

یادداشت‌های واحد استان البرز (خوارزمی)

۳۰۷ / ۷۶۰۹۷۳

HT ۱۲۳ / ۱۳۹۶

۴۸۲۱۶۵۷

انتشارات جهاد دانشگاهی واحد استان البرز (خوارزمی)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۰۵-۴۳-۱

ISBN: 978-600-7605-43-1

عنوان کتاب: واقعیت شهری جدید

مؤلف: پائول ای. پترسون

مترجمان: احمد زنگانه، تاج‌الدین کرمی، حمیدرضا تلخابی، بهاره جانه

لیتوگرافی: پویش

نوبت چاپ اول: پاییز ۱۳۹۶

چاپ: چاپخانه دانشگاه خوارزمی

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

آدرس ناشر: تهران - خیابان انقلاب اسلامی - خیابان شهید مفتاح - پلاک ۴۳ - دانشگاه خوارزمی -

جهاد دانشگاهی واحد استان البرز (خوارزمی)

تلفن و دورنگار: ۸۸۳۰۲۵۲۴ - ۸۸۳۰۹۲۹۲ مرکز پخش: ۷۷۵۰۳۸۲۴

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
..... دیدگاه	۱
..... پیش‌گفتار مترجم	۱
..... مقدمه: فناوری، نژاد و سیاست گذاری شهری	۱۱
..... اثر فناوری	۴
..... نظریه‌ی خورشیدسانی (دوایر متحد‌المركز)	۴
..... نظریه‌ی قطاعی	۸
..... گذار از سیستم دوایر متحد‌المركز به سیستم قطاعی	۱۰
..... واکنش سیاست گذاری	۱۱
..... مسئله‌ی نژاد	۱۲
..... شکل و میزان تغییرات نژادی	۱۳
..... تفسیر تغییرات نژادی از منظر نظریه‌ی خورشیدی و قطاعی	۱۵
..... تأثیر نژاد بر زوال شهری	۲۱
..... روندهای آتی در تغییرات نژادی	۲۲
..... سیاست غیر شهری برای آمریکای شهری	۲۵

بخش اول : فرایندهای رشد و افول شهری

..... فرصت‌های گروه‌های اقلیت و تغییرات شهری	۳۳
..... ساختار و کارکردهای در حال تحول شهرهای آمریکا	۳۶
..... پیشرفت فناوری و تمرکززدایی مشاغل کارگری (بقه‌آبی)	۳۹
..... جابجایی‌های بخش خدماتی و خرده‌فروشی	۴۰
..... صنایع رشد شهری	۴۱
..... تأثیرات بر روی فرصت‌های شغلی	۴۲

۴۴	تغییر شهری و فرصت‌های حداقلی
۴۷	رشد صنایع پردازنده‌ی اطلاعات
۴۹	نیازمندی‌های آموزشی برای مشاغل شهری
۵۱	ترکیب‌های جمعیتی در حال تغییر
۵۳	توزیع امکانات آموزشی سیاه‌پوستان و سفیدپوستان
۵۵	حمل‌ونقل و منزوی شدن گروه‌های اقلیت شهری
۵۷	پیامدهای محدود کردن گروه‌های اقلیت
۵۷	ظهور یکبارگی در شهرهای مرکزی
۵۹	آرگانیس، مایوس و اخراج نیروی کار
۶۰	زوال اشتغال شهری و جایگزینی معیشت حداقلی
۶۲	هدف‌گذاران، ثبات و عدم تعادل جمعیتی
۶۳	نابرابری‌های فضایی و نابرابری فرصت‌ها
۶۴	سیاست‌گذارهای جدید و واقعیت‌های شهری جدید
۶۶	حمایت از گرفتارشدگان در دام تغییر
۶۹	جزایر نوسازی در دریای افول
۷۲	مطالعات تجدیدحیات
۷۳	گستره‌ی احیاء
۷۴	فرض‌هایی در علل نوسازی
۷۶	آیا بازگشتی به سوی شهرها وجود دارد؟
۷۷	مراحل تجدید حیات
۷۹	محله‌های در حال تجدید حیات
۸۱	اثرات مثبت و منفی
۸۲	پویایی‌های تقاضامحور: فرضیه‌های اصالت‌بخشی
۸۳	ویژگی‌های طبقه‌ی اعیان جدید
۸۶	تأثیر گروه یا تغییر درازمدت؟
۸۷	نیروهای عرضه‌محور: تفسیری جدید
۸۸	مقدار مازاد عرضه
۹۰	انصراف از سهام و سرایت متروکه‌سازی
۹۰	وضعیت اصالت‌بخشی
۹۴	نتایج

بخش دوم : اثر تغییرات نژادی

۹۹.....	نژاد و گذار محله‌ای
۱۰۱.....	محله‌ای در حال گذار
۱۰۱.....	تاریخچه‌ی نورتون-ویلج
۱۰۴.....	عصر لیبرال
۱۰۷.....	هجوم جدید
۱۰۸.....	اشتراک گذاری فضای عمومی
۱۰۹.....	ساخت : دورات ذهنی
۱۱۳.....	برداشتهای دلیشه‌ای
۱۱۴.....	ترسیم مرزهای نژاد
۱۱۶.....	اختلافات طبقاتی
۱۱۷.....	هژمونی سیاهپوستان در دهه‌های عمر
۱۱۹.....	نژاد و جرائم خیابانی
۱۲۱.....	آداب خیابان
۱۲۵.....	نتیجه
۱۲۹.....	طبقه‌ی محروم شهری در جامعه‌ی صنعتی پیرفته
۱۳۳.....	آسیب‌های بفرنج مرکز شهر
۱۳۳.....	نژاد و جرائم خشونت‌آمیز
۱۳۸.....	فروپاشی خانواده و وابستگی به کمک‌های رفاهی
۱۴۱.....	به‌سوی یک تبیینی فراگیر
۱۴۲.....	تأثیرات تبعیض‌های تاریخی و تبعیض‌های معاصر
۱۴۴.....	اهمیت جریان مهاجرت‌ها
۱۴۸.....	رابطه‌ی تغییرات و ساختار سنی
۱۵۲.....	اثر تغییرات اقتصاد پایه
۱۵۶.....	نقش فرهنگ گروه‌های قومی
۱۵۸.....	نتیجه
۱۶۱.....	کتوبی شدن و جایگزین‌های آن
۱۶۲.....	کتوبی شدن و حومه‌ای شدن
۱۶۴.....	تاریخچه‌ی تغییرات نژادی شیکاگو

۱۶۷	سنجش جدایی‌گزینی
۱۶۹	ادراکات و سنجش تبعیض
۱۷۱	تغییر نژادی: مطالعه‌ی موردی
۱۷۲	جدایی‌گزینی اسپانیولی‌ها
۱۷۳	پیامدهای جدایی‌گزینی
۱۷۴	تأثیرات بر روی آموزش
۱۷۶	تأثیرات بر روی اشتغال
۱۷۹	تأثیرات بر روی خانواده
۱۸۱	رانش: سیاست‌گذاری شهری به تغییرات نژادی
۱۸۱	هم‌ترازی‌گری
۱۸۲	مجازات تبعیض اران
۱۸۳	شکست سیاست نژاد
۱۸۴	تغییر نژادی موفق

بخش سوم واکنش سیاست‌گذاری

۱۹۵	تغییرات شهری و حمل و نقل
۱۹۷	روندهای مؤثر بر توسعه‌ی شهری
۱۹۷	گستره و علل زوال شهری در ایالات متحده
۱۹۹	روندهای آتی
۲۰۱	سیاست‌های تجدیدحیات برای یک شهر رو به زوال: کلیولند
۲۰۵	تأثیرات حمل و نقل بر توسعه‌ی شهری
۲۱۲	سیاست‌های موجود و پیشین
۲۱۲	احداث بزرگراه
۲۱۳	یارانه به سیستم حمل و نقل موجود
۲۱۳	نوسازی بزرگراه‌ها
۲۱۴	مدیریت سیستم‌های حمل و نقل
۲۱۴	سیاست‌گذاری‌های آتی
۲۱۴	توزیع رشد و ازدحام
۲۱۷	نیازهای بزرگراهی در آینده
۲۱۷	حمل و نقل عمومی در جهان غیرمتمرکز
۲۱۹	نتیجه

سیاست‌های مقابله با جرم	۲۲۱
مقابله با جرم در شهرهای آمریکایی	۲۲۲
جرم	۲۲۲
سیاست‌های مقابله	۲۲۷
پیوندها	۲۳۶
نتیجه	۲۴۲
تنش مالی: شهرهای کمربند برفی و کمربند آفتابی چه تفاوتی با هم دارند؟	۲۴۵
ریشه‌های تنش مالی	۲۴۶
آیا سرما به نام شمال شرق وجود دارد؟	۲۴۶
آیا رابطه‌ای میان ویژگی‌های اجتماعی-اقتصادی و سیاست مالی وجود دارد؟	۲۴۷
آیا از دست دادر جمعیت یکی از علل تنش مالی است؟	۲۵۱
مدل سازی سیاست گذاری مالی	۲۵۵
مدلی برای سنجش عوامل اثرگذار بر سیاست مالی شهری	۲۵۷
رشد دهه‌ی ۱۹۶۰: اهمیت اندازه‌ی بلوک انتخاباتی	۲۵۸
رهبر سیاسی فعال در اواخر دهه‌ی ۱۹۶۰، اوایل دهه‌ی ۱۹۷۰	۲۵۹
کسر بودجه‌ی مالی در سال‌های ۷۷-۱۹۷۴	۲۶۳
نمونه‌های از شهرهای مواجه با کسری مالی	۲۶۵
خلاصه و نتیجه	۲۶۹
آینده‌ی شهرهای صنعتی	۲۷۱
روندهای اخیر در شهرهای بزرگ آمریکا	۲۷۱
آیا زوال شدید در آینده‌ی نزدیک قابل بازگشت است؟	۲۷۳
تحول دوگانه‌ی شهرهای بزرگ با اقلیت‌های عمده	۲۷۵
نقش نیروهای سیاسی در تحولات شهرهای بزرگ	۲۷۷
چاره‌جویی‌های احتمالی برای تأثیرات نامطلوب	۲۷۸
نتیجه‌گیری‌های واقع‌گرایانه	۲۸۰
راهبردهای محتمل برای حمایت از اقلیت‌های شهرهای بزرگ	۲۸۲
نتیجه	۲۸۴
واژگان	۲۸۷

پیشگفتار مترجمان

شهرنشینی، پیرشان و تجلی فضایی تحولات جهان شمول متأثر از روابط اقتصادی - اجتماعی حاکم بر جوامع بشری، از عصر سرمایه داری سوداگرانه تا سرمایه داری فراضعتی، بوده است. ظهور اشکال نوینی از فناوری های الکترونیکی و ارتباطی در دهه های پایانی قرن بیستم که با نام انقلاب فناوری اطلاعات و ارتباطات شناخته می شود، بازمهندسی اغلب بنیان های مادی و فرهنگی جوامع بشری را نشانه گرفته و موجب دگرگونی های عمیقی در پیکره جغرافیایی جهانی شده و خواهد شد. در این مرحله از حیات جوامع بشری که از آن با تعبیر گوناگون و از جمله عصر سرمایه داری فراضعتی یاد می شود، نقش اطلاعات، دانش، شبکه ها و اعتبارات جای برای انباشت و تولید سرمایه و سود، افزایش یافته و گذار از نظام اقتصادی "کشور پایه" به نظام اقتصادی "شهر پایه" ضرورت پیدا کرده است. در این وضعیت نه تنها شهرها، جایگاه والایتی در ساختار و اداره ی امور اقتصادی - اجتماعی جوامع پیدا کرده اند، بلکه به لحاظ خصلت ماهی - رونی نیز چار تغییرات اساسی شده اند. بخشی از این تغییرات را می توان در اولویت یافتن بخش های خدماتی در برابر زوال بخش های صنعتی و ظهور نابرابری های اجتماعی - فرهنگی، مشاهده نمود.

مجموعه مقالات واقعیت شهری جدید، اگرچه به احاطه نا بیخ انتشار (سال ۱۹۸۵)، کتاب جدیدی به شمار نمی آید، اما به لحاظ موضوعی، فتح بابی است. بحث نوین شهری در آستانه ی عصر سرمایه داری فراضعتی است. به فاصله هشت سال از سال ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۹، رونالد ریگان به عنوان چهلمین رئیس جمهور آمریکا زمام امور را به دست داشت. ریگان همگام و همزمان با تاجر نخست وزیر وقت بریتانیا (۱۹۹۰-۱۹۷۹)، سیاست هایی را به اجرا گذاشتند که نماینده ی تغییرات گسترده ای در ساختار اقتصادی - اجتماعی جهان بود که امروزه از آن، با نام لیبرالیسم نو یاد می شود. "واقعیت شهری جدید"، چگونگی زوال اقتصاد صنعتی و ظهور شکل جدیدی از اقتصاد مبتنی بر خدمات نوین دانش بنیان در شهرهای ایالات متحده ی آمریکا را در عصر موسوم به ریگانیزم و تاجریزم، نشان می دهد. به علاوه این کتاب، بازتاب فضایی - اجتماعی و سازکارهای واکنش به این تحولات، نظریه های توسعه ی شهری را در گستره ی ارتباطات شهرهای مرکزی با حومه ها، در عرصه های درون شهری و نیز در بخش مرکزی کلان شهرها، به خوبی به کار بسته و مسائل، سازوکارهای ایجاد و سیاست برخورد با آنها را مورد توجه

قرار داده‌اند. با این وجود، پاره‌ای از نمونه‌های مطالعه شده در این مجلد، همچون نابرابری‌های نژادی، خاص کشور ایالات متحده‌ی آمریکاست. اما شایان توجه است که بسیاری از فرایندهایی که زوال و بازساخت اقتصادی، اجتماعی و کالبدی و نیز نابرابری‌های اجتماعی را رقم می‌زنند، از ماهیتی جهان‌شمول و فراگیر برخوردارند و به همین دلیل بررسی این تجربیات برای پژوهشگران و علاقمندان به مسائل شهری، درس آموزند.

بخش عمده‌ی مباحث پژوهشگران صاحب نام ایالات متحده در کتاب واقعیت شهری جدید به نواحی و مناطق کلان‌شهری مربوط می‌شود. نواحی کلان‌شهری که در ایران با عنوان "مجموعه‌ی شهری" شناخته می‌شوند، مشتمل بر نظام یا شبکه‌ی شهری به هم پیوسته‌ای است که در نواحی تک‌ستاره‌ای، شامل حداقل یک کلان‌شهر یا مادر شهر اصلی به همراه پهنه‌های باز و نقاط سکونتگاه پیرامونی، کل یکپارچه‌ای را شکل می‌دهند. گزارش بانک جهانی ("توسعه پایدار در جهان در حال تحول")، از واقعیت‌های مجموعه‌های شهری با عنوان "جلوه‌های امید و شعله‌های احتضار" یاد کرده است. مجموعه‌های شهری (از صرفه‌جویی‌های ناشی از تجمع و تراکم و از طریق هر ران کارکرد بازارهای شهری)، امکانات قابل توجهی را برای افزایش رفاه از طریق ارائه‌ی فرصت‌ها برای افراد برای توسعه‌ی دارایی‌ها و افزایش بازدهی نیروی کار فراهم می‌آورند. در کشورهایی در حال توسعه، مردم به امید زندگی بهتر راهی کلان‌شهرهای پررونق می‌شوند.^۱ اما نابرابری در درآمد و ثروت، چه در میان شهرها و چه در درون شهرها، نه تنها کاسته نمی‌شود، بلکه رو به افزایش است. مسائل و آسیب‌های اجتماعی در حال گسترش بوده و کیفیت محیط‌زیست نیز راهی به بهبود ندارد. و در بسیاری از موارد در حال افت بوده و حفاظت از منابع حیاتی نیز جدی گرفته نمی‌شود.^۲ در ایران نیز در فرایند نوسازی خود طی صدسال اخیر، گام به مرحله‌ی شهری شدن گذاشته و امروزه بنا بر مصادیق تعاریف اداری، دارای ۱۵ کلان‌شهر است. درحالی که کلان‌شهرها، تنها ۱۵٪ درصد از وسعت کشور را اشغال کرده‌اند، قریب به ۳۴ درصد از جمعیت کل و ۵۰ درصد از جمعیت

۱- بانک جهانی (۱۳۸۳)، "گزارش جهانی توسعه ۲۰۰۳: توسعه پایدار در جهان در حال تحول: نهادهای انتقالی، رشد و کیفیت زندگی"، ترجمه علی حبیبی و سرین قبادی، انتشارات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، تهران.
 ۲- هال، پیت، واولریخ، فایفر، (۱۳۳۸)، آینده شهری قرن بیست و یکم، دستورکار جهانی برای شهرهای قرن بیستم، ترجمه اسماعیل صادقی و ناهید صفایی، جامعه مهندسان مشاور ایران، تهران.

شهری کشور را در خود جای داده‌اند. از اینرو، توسعه‌ی کلان‌شهرها به‌عنوان بزرگ‌ترین کانون‌های تحرک اقتصادی از مسائل اصلی حال و آینده‌ی ایران محسوب می‌شوند. از اینرو، مباحث مطرح شده در کتاب در خصوص مسائل نواحی کلان‌شهری نیز حائز اهمیت‌اند.

مترجمان کتاب "واقعیت شهری جدید" بر این باورند که باوجود آنکه به لحاظ سرشت زمانی و مکانی هر شهری دارای الگوی توسعه‌ی خاص خود است، اما باید این واقعیت را نیز مدنظر داشت که شهرها و کلان‌شهرها در دنیای امروز، نتیجه‌ی بسط فرایندهایی جهان‌شده‌اند که باید به‌دقت موردبررسی و تحلیل قرار گیرند. از این منظر، وقتی صحبت از برون‌رایی مهنشینی در کشور می‌شود، بروز برخی مسائل در شهرهای دیگر کشورهای جهان نیز سندرمی عام می‌شود که کمابیش گریبان‌گیر جامعه‌ما نیز شده یا خواهد شد. به‌علاوه ایران به‌عنوان کشور که در چند دهه‌ی اخیر، سیاست‌های تعدیل ساختار اقتصادی را تجربه کرده و نیز در حال تجربه‌ی افک‌های جمعیتی است، شعله‌های اخطار و هشدار در گوشه‌کنار شهرها و کلان‌شهرهای آن‌ها را می‌توان دید. دیدی بصیرت‌مشاهده‌کرد. اگر این هشدارها به‌جد موردتوجه قرار نگیرند، در آیندای نزدیک نه‌چندان دور، کشور با پیامدهای ناگوار بحران‌های ناشی از زوال اقتصادی و کالبدی فزاینده‌ی شهرها، روبرو خواهد شد. ترجمه‌ی کتاب واقعیت جدید شهری، گامی کوچک در معرفی تجربه‌ی پژوهشگران ایالات‌متحده در مطالعه مسائل شهری و سیاست‌های برخورد با آن است. امید است که این کتاب موردتوجه پژوهشگران و علاقه‌مندان به مسائل شهری و سیاست‌گذاران شهری واقع‌شده و مترجمان را با انتقادات سازنده خود مورد لطف قرار دهند.

هژست

تابستان ۱۳۹۶